

**Yurt dışından gelen turistlerin alışveriş yerlerine yönlendirilmesi suretiyle elde edilen komisyon geliri ile bu turistlere yaptıkları alışveriş üzerinden yapılan ödemelerin vergisel boyutu.**

|                   |                                    |
|-------------------|------------------------------------|
| <b>Belge türü</b> | Özelge                             |
| <b>Kanun</b>      | KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU         |
| <b>Özelge no</b>  | B.07.1.GİB.4.34.17.01-KDV.9-198321 |
| <b>Tarih</b>      | 07.11.2016                         |

**T.C.**

**GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI**

**İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI**

**MÜKELLEF HİZMETLERİ KATMA DEĞER VERGİSİ GRUP MÜDÜRLÜĞÜ**

Sayı : 39044742-KDV.9-198321

07.11.2016

Konu : Yurt dışından gelen turistlerin alışveriş yerlerine yönlendirilmesi suretiyle elde edilen komisyon geliri ile bu turistlere yaptıkları alışveriş üzerinden yapılan ödemelerin vergisel boyutu.

Özelge talep formunda firmanızın, yurt dışından gelen turistleri anlaşıma yaptığınız halı, deri, kuyumcu gibi alışveriş yerlerine yönlendirdiği, turistlerin yapmış oldukları alışveriş üzerinden komisyon geliri elde ettiği ve bunun karşılığında fatura düzenlediği, komisyon gelirlerini arttırmak ve turistlerin alışveriş yapmalarını teşvik etmek amacıyla da alışveriş yapan turistlere, ödedikleri bedelin bir kısmının geri verilmek istendiği belirterek bu konunun katma değer vergisi (KDV), kurumlar vergisi ve vergi usul kanunu (VUK) karşısındaki durumu sorulmaktadır.

## KURUMLAR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı maddesinde; safi kurum kazancının tespitinde Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Diğer taraftan, Gelir Vergisi Kanununun "Ticari Kazancın Tarifi" başlıklı 37 nci maddesinde; "Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançlar ticari kazançtır." hükmü yer almış olup aynı Kanunun "Bilanço Esasında Ticari Kazancın Tespiti" başlıklı 38 inci maddesinde ise;

"Bilanço esasına göre ticari kazanç, teşebbüsteki öz sermayenin hesap dönemi sonunda ve başındaki değerleri arasındaki müsbet farktır. Bu dönem zarfında sahip veya sahiplerce:

1. İşletmeye ilave olunan değerler bu farktan indirilir;

2. İşletmeden çekilen değerler ise farka ilave olunur.

Ticari kazancın bu suretle tespit edilmesi sırasında, Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri ile bu kanunun 40 ve 41 inci maddeleri hükümlerine uyulur."

hükümlerine yer verilmiştir.

Bu hükümler uyarınca, safi kurum kazancının tespitinde Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinde yer alan giderler indirim olarak dikkate alınabilecektir. Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinde safi kazancın tespit edilmesinde indirilecek giderler sayılmış olup, aynı maddenin (1) numaralı bendinde, ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderlerin safi kazancın tespitinde gider olarak indirilebileceği belirtilmiştir.

Ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderler, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarında sayılan kanunen kabul edilmeyen giderler dışında kalan ticari organizasyona bağılı olarak yapılan giderler olup, bu giderlere işletme gideri de denilebilir.

Bir masrafın genel gider adı altında masraf yazılabilmesi için, genel giderlerin ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılmış olması, masrafla iş arasında açık, güçlü bir illiyet bağının mevcut olması masrafın işin önemi ölçüsünde yapılmış bulunması gerekmektedir.

Buna göre, firmanızın tur operatörlüğü faaliyeti karşılığında elde ettiği kazanç ile turistleri yönlendirdiğiniz mağaza ve dükkanlardan elde ettiği komisyon gelirlerinin kurum kazancınızın tespitinde dikkate alınması gerekmektedir.

Bununla birlikte, anlaşmalı olduğunuz yerlerden turistlerin yaptıkları alışverişler dolayısıyla bu turistlere firmanızca teşvik mahiyetinde yapılacak olan ödemelerin ticari faaliyetin idame ettirilmesi için yapılan bir harcama niteliğinde olmaması ve masrafla iş arasında açık ve güçlü bir illiyet bağının bulunmaması nedeniyle, anılan harcamaların kurum kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınması mümkün bulunmamaktadır.

## **KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN**

3065 sayılı KDV Kanununun 1/1 inci maddesinde; Türkiye'de ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetlerin KDV'ye tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanunun, 9/1 inci maddesinde ise mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanunî merkezi ve iş merkezinin bulunmaması hallerinde ve gerekli görülen diğer hallerde Maliye Bakanlığının, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla, vergiye tabi işlemlere taraf olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutulabileceği hükme bağlanmıştır.

KDV Genel Uygulama Tebliğinin (I/C-2.1.3.2.8.) Turistik Mağazalara Verilen Müşteri Bulma/Götürme Hizmetleri Bölümünde;

-Tebliğin (I/C-2.1.3.1/a) ayrımı kapsamındakilere turizm acentesi, rehber ve benzerlerince verilen müşteri bulma hizmetlerinde, alıcılar tarafından 9/10 oranında KDV tevkifatı uygulanacağı,

-Turizm acentesi, rehber ve benzerlerinin turist kabilelerini alışveriş etmeleri için belirli dükkanlara/mağazalara götürmeleri karşılığında bu işletmelerden aldıkları komisyonların genel oranda KDV'ye tabi tutulacağı,

- Bu kapsamdaki komisyon ve benzeri ödemeleri yapan işletmeler tarafından komisyon tutarına ait KDV üzerinden tevkifat uygulanacağı

belirtilmiştir.

Buna göre, firmanızın turistleri alışveriş etmeleri için anlaşmalı işletmelere götürmesi karşılığında bu işletmelerden aldığı komisyonlar genel oranda KDV'ye tabi olup, KDV Genel Uygulama Tebliğinin (I/C-2.1.3.1/a) ayrımında belirtilen alıcılar tarafından komisyon tutarına ait KDV üzerinden 9/10 oranında tevkifat uygulanması gerekmektedir.

Diğer taraftan, anlaşmalı işletmelerden turistlerin yaptıkları alışveriş dolayısıyla bu turistlere firmanız tarafından teşvik mahiyetinde yapılan ödemeler herhangi bir teslim veya hizmetin karşılığını oluşturmadığından KDV'ye tabi tutulmayacaktır.

## **VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN**

213 sayılı VUK'un 3/B maddesinde, vergilendirmede vergiyi doğuran olay veya olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyetinin esas olduğu hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanunun 229 uncu maddesinde; "Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır..."

230 uncu maddesinde "Faturada en az aşağıdaki bilgiler bulunur:

1. Faturanın düzenlenme tarihi, seri ve sıra numarası;
- 2.Faturayı düzenleyenin adı, varsa ticaret unvanı, iş adresi, bağlı olduğu vergi dairesi ve hesap numarası;
- 3.Müşterinin adı, ticaret unvanı, adresi, varsa vergi dairesi ve hesap numarası;
- 4.Malın veya işin nevi, miktarı, fiyatı ve tutarı",

231 inci maddesinin 5 inci bendinde, "Fatura, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azamî yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır.",

232 inci maddesinde; "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:

1. Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;
2. Serbest meslek erbabına;
3. Kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara;

4. Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;

5. Vergiden muaf esnafa.

Sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlar da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler.

Yukarıdakiler dışında kalanların, birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tespit edilenlerden ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerden satın aldıkları emtia veya onlara yaptırdıkları iş bedelinin 2014 yılı için 800 TL'yi geçmesi veya bedeli 800 TL'den az olsa dahi istemeleri halinde emtiayı satanın veya işi yapanın fatura vermesi mecburidir" hükümleri yer almaktadır.

234 üncü maddesinde de; "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin:

...

3. Vergiden muaf esnafa;

Yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir.

Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana

tevdi olunur." denilmiştir.

Bu çerçevede, elde edilen komisyon gelirini arttırmak ve alışverişi teşvik etmek amacıyla firmanız tarafından alışveriş yapan turistlere yaptıkları alışveriş üzerinden belli bir tutarın geri verilmek istenmesi durumunda, bu tutarın gelir veya kurumlar vergisinin tespitinde gider olarak kabul edilmemesi ve katma değer vergisinin konusuna girmemesi hali dahil, turistlere aktarılan tutarlar için 213 sayılı VUK'un 234 üncü madde kapsamında gider pusulası düzenlenmesi ve bu işlemin bu belge ile ispat edilmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini arz ederim.

(\*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(\*\*) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(\*\*\*) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

---

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026